

TELEGRAFUL ROMAN.

ăpare Marția, Joi și Sâmbăta

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiu strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refuză — Articuliile nepublicați nu se înapoiază

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr., rëndul cu litere garmond — și timbru de 80 cr.
pentru fie-care publicare.

Sibiu, 22 Novembre, 1895.

De nu veți vedea semne și minuni, nu veți crede. Aceste cuvinte ale sântei scripturi ne vin în minte, când vedem, cu câtă furie se aruncă neamicii creștinilor asupra bisericii lui Christos, și sub firma liberalismului câtă amărăciune se aruncă între oameni.

Semne și minuni vedem deci pretutindenea. Vedem, cum statele aduc instituțiuni în numele liberalismului, și prin ele scot din valoare instituțiunile bisericesci, cari au existat de mii de ani, cari au ținut moralitatea în sinul poporului, cari au încheiat statul, căci dacă nu erau instituțiunile bisericesci, ați Ungaria nu ar sta unde stă, ați Europa nu ar privi de pe gradul de cultură, la care s'a avântat prin ajutorul bisericii.

Semne și minuni vedem deci în tendența de a surpa toate instituțiunile bisericesci, și semne și minuni vedem în apărarea, care se face din partea creștinilor.

Ni se înprospetă în minte timpurile de tristă memorie, de tristă epocă, când în țara noastră domnia turcul păgân, formidabila lui putere amenința creștinătatea, și statele luptau contra păgânului: cu crucea în frunte.

Creștinismul întreg a fost atunci provocat la luptă în contra semilunei.

Semnul crucei, tăria creștinilor, era insigniul sânt, și sub acel semn alergau creștinii și se jertfiau pentru credința în Christos.

Asemene mijloce de apărare s'au pus acum contra curentului numit liberal, care s'a atins de instituțiunile bisericesci.

În Austria referințele s'au încordat mai ales dela alegerea de primar, pe care nu o a aprobat coróna.

Neîntărirea se esplică cu influența cea mare a semiților, și palma dată reprezentanților poporului se esplică, ca palma dată creștinilor pentru că a dat pept cu curentul liberal, care este

pericol pentru biserică și instituțiunile ei.

Semnele timpului sunt aceste:

În Viena alegătorii s'au întrunit și au protestat contra violenței, care se face conștiinței poporului. În cele 19 suburbii ale capitalei din Austria s'au ținut conferențe, cari au luat concluse unanime, ale căror ascuțiș e îndreptat în contra curentului numit liberal, care e spriginit și inspirat de presa semită.

Êta rezoluțiunile luate în conferențele 19 din suburbie Vieni:

I. Rezoluțiune.

„Alegătorii cercului întruniți în ziua de 28 Novembre în conferință, cu vot unanim aprobă ținuta senatorilor (reprezentanților) comunali aleși în luna Septembrie și se declară solidari cu dânsii, — protesteză în modul cel mai hotărît contra procedurii regimului, avută în această cauză. Enunță, că e necesar a se suleva lupta pentru eliberarea popórelor creștine, dar mai ales a poporului creștin-german din Viena și din Austria de influința liberală jidană, și că în lupta, ce li se impune, mai ales însă pentru de a respinge influința neîndreptătită a Ungariei în afacerile lor, vor rămâne în permanență până la învingere. Rămânând în fidelitate nealterabilă către patria lor Austria, resping cu indignațiune cetețetórele însinuări, ce din partea străinilor s'au făcut la adresa locuitorilor creștini ai Vieni“.

II. Rezoluțiune.

„Alegătorii cercului întruniți la 28 Novembre în conferință, enunță că fie-care creștin are datorința a suleva cu tot deadinsul și a duce la îndeplinire lupta contra jurnalisticii jidovesci ce învenineză poporul. — Fiecare creștin se-și recunoscă de datorință a sista abonamentul său la foile jidovesci, și în locul lor a ținea o foie creștină coréspundétóre intențiunilor partidului; în fie-care local public creștinii se ceră foie creștină și se influințeze, ca foile jidovesci se nu fie abonate; în fine în foile jidovesci creștinii se nu publice inserțiuni, având a face această exclusiv numai în foi creștine“.

Manifestațiunea din Viena s'a făcut din incidentul neîntărirei primarului.

Agitațiunea o au luat în mână femeile; cari s'au fanatisat de îndrăsnéla, cu care persiflau diarele jidovesci cauza comună a creștinismului.

Diarele de ați ne aduc scirea de tot edificátóre, că eri a fost în Viena convocată o adunare monstră de femei în favorul luptei creștinilor, și că adunarea o a disolvat poliția, din cauză, că prea mare a fost numărul femeilor, cari demonstreză în contra evreilor.

O cauză, care a fanatisat femeile, numai e o cauză perdută, noi o scim acésta; șirul mare al mucenițelor, cari pe timpul gónelor contra creștinilor, au murit pentru legea lui Christos.

Semne și minuni vedem însă și în capitala patriei noastre în Budapesta.

La noi au agitat spiritele mai ales legile cele noué bisericesci, cari au tăiat adênc în instituțiunile bisericesci creștine.

Credeam, că executiva va fi mai cuminte, și va cruța spiritul religios, care este încă virtutea poporului nostru.

Tare ne-am înșelat.

Persónele, cărora s'a încredințat executarea căsătoriei civile au mers în fanatismul lor până acolo, de au pretins, ca mirii se se presente înainte lor în ornamentele și obiceiurile observate până acuma la cununia religióasă, cu cunună pe cap, cu nuntași și cu musică chiar, voinđ a face se pătrundă în conștiința poporului, că contractul civil suplinesce cununia bisericescă.

Poporul s'a indignat, și indignațiunea poporului s'a manifestat în capitala Ungariei în forma unei demonstrațiuni pe strade, care a luat dimensiuni mari, și va afla viu resunet și în provincie.

Incidentul l'a dat un martir al legilor noué bisericesci.

Redactorul unei foi din Budapesta a scris în Februarie a. c. un articol din incidentul sancționării legilor bisericesci.

Tras înainte judecării, a fost condamnat la 6 luni închisóre.

În 1 Decembre a eșit din închisóre, în drumul său spre Budapesta a fost întimpinat pretutindenea cu ovațiuni.

Ovațiunile erau se culmineze în capitala Ungariei, însă a întervenit poliția și a împrăștiat poporul.

Redactorul martir a caracterizat situațiunea în mod de tot caracteristic.

Nisuința lui a fost se întărescă pe popor în credință.

După cântarea bisericii creștine: „Crucea e mărirea a totă lumea, crucea întărirea credincioșilor, crucea mărirea ingerilor, și dracilor rană.“

Redactorul de care e vorba venia în drépta cu crucea, și în stânga cu cununile de flori, cari i le a dat poporul, ca simbol al iubirei.

Au început deci lupta liberalismului contra crucei, și creștinii au recurs la arma cea mai puternică, la semnul crucii.

Nu voim se caracterisăm situațiunea și din al nostru punct de vedere,

În semnul crucei a învins creștinismul în primele veacuri, în semnul crucei a învins creștinismul în timpul, când turcul păgân era mai puternic, și victoria lui Ioan Huniade la Belgrad istoria o atribue în mare parte și entuziasmului călugărului Ioan Capistran, care mergea cu crucea în mână.

Sunt semne aceste, și ele merită se fie înregistrate.

Va năvăli liberalismul cu furie asupra ómenilor cu aceste semne, și statul va întervenii, cu poliția, care e în mâna lui.

Nu scim, care va eși învingétor, dară că se începe o crâncenă luptă, aceea o vedem.

Revista politică.

Mai au se aștepte puterile, până se va îndura Sultanul, se dea firmanul pentru intrarea rëndului al doilea de corábii. Cu toate acestea amênarea nu are nici o influință

FOIȚA.

Un preot martir!

(După „B. Hirap“.)

O demonstrațiune a partidului poporal este aici descrisă în mod obiectiv, așa după cum s'a întemplat. Intervenirea numérosă și timpurie a poliției a înădușit-o, dar din modul acela cum demonstrațiunea s'a pornit, ne putem cu totă posibilitatea ușor construi formele, ce eventual le îmbrăca această demonstrațiune.

Nu trebuie se fim inimizii partidului poporal, pentru ca se aprobăm dispozițiunile guvernului și înădușirea demonstrațiunei. Nmai puțin respect față de legi se avem. După codul penal a prémări pe un individ de judecat, însemnă a demonstra în contra puterii legale, care e fundamentum regnorum. Asta e așa, nu numai atunci când e vorba de martiri români, ci și atunci chiar, când acei martiri sunt, de ai partidului poporal.

Când însă aprobăm dispozițiunile guvernului cu privire la demonstrațiunea dlui Lepsény, profităm de ocaziune pentru a dice câteva cuvinte.

Dacă într'adevăr guvernul ține mișcările partidului liberal atât de stricătóse și atât de periculóse pentru starea publică, după cum afirmă, atunci trebuie se ne exprimăm mirarea față de acele nenorocite mészuri, de cari el se folosese pentru oprimarea acelora. A folosi forță, despoiere de drepturi și nedreptate în luptă cu fanatismul însemnă, a turna ulei pe foc. Ca și când guvernul nu ar voi nimicirea partidului și crearea lui.

Lepsény e un simplu călugăr de un talent mediocru, care redactéază o foie catolică a poporului, și ca atare și-a câștigat vre o 30 mii de aderenti din popor. Nu preste mult scóte foia și în ediția slovacă și cuceresce și dintre acestia vre o noué mii.

Complecsul acesta de suflete naive nu cunósce dispozițiunile și §§-fi codului penal. Complecsul acesta nu vrea se cunósce pe altul, decât numai pe preotul, care a suferit temniță pentru biserică. După-cum odinórá dogma

poporului magiar era libertatea, dela care apoi nu l'a putut abate, nici banul, nici forța, tocmăi așa se fanatiséază acum acest popor în numele religiunii și celelalte popóre din patrie sunt pe acea cale.

Până când se va puté ține în nemíșcare această mulțime cu forța, cu poliția și cu pregătirea listelor electorale? Până când anume se va puté susținé principiul constituțional? Până unde va degenera vieța noastră publică, mergând tot pe această cale? Nu vor fi óre constrínse elementele nemulțămíte a lua parte la aceste mișcări?

Omul conștiințos nu póte răspunde la toate întrebările acestea. Un viitor negru se zugrăvesce în sufletul omului, chipul descompunerii societății, a luptelor de partid și a conjurațiunilor.

Tótă sciința, pe care înțelepciunea bărbaților nostri de stat voesc se o pună în față celui negru viitor este, poliția și alegerile centrale.

Aceluia însă, care crede, că temerile noastre sunt exagerate, îi comunicăm telegrama fóiei „Nemzet“, despre alegerea din Stomfa, care dice:

„Agitațiunea în cercul Stomfa e uriașă. Totă slovacimea e fanatisată. Femeile din Zobor au insultat pe groful Pálffy János. Ómenii lui Pálffy vënd un car de lemne cu 30 cr. și în modul acesta umblă a și câștiga voturi. În ziua alegerii tóte comúnele au venit în procesiuni bisericesci. Simțemintele sunt agitate până la turburare. Siguranța publică e amenințată. Sângerarea incunjurabilă. Militia s'a consignat“.

Se ne întórcem însă la demonstrațiunea din capitală și se dăm cuvântul raportorului nostru.

Nicolau Lepcényi, redactorul lui „Magyar Néplap“ în urma articolului scris despre sancționarea căsătoriei civile, pentru delictul de lesa majestate a fost judecat la 6 luni temniță. Cu luna lui Iunie a intrat în temnițele din Seghedin, și cu 1 Decembre s'a eliberat. Pentru primirea lui s'erbátórescă s'a constituit un comitet, care i-a predat o cunună de lauri și un album.

Tot comitetul acesta a arangiat și un banchet și a provocat poporul pe apeluri din hârtie de colóre verde, ca

nefavorabilă nici asupra unirei d'ntre puteri, nici asupra aprecierii mai liniștite a evenimentelor turcesci. Încât privește atitudinea Rusiei e caracteristic, că mai tota presa rusă e de părere, că criza de astăzi din Orient a fost produsă numai de englezi cu scopul, de a abate atențiunea Rusiei dela Ostul îndepărtat. Diplomația rusă scrie „Moskowskija Wjedomosti“, a pētruns intențiile Angliei și a luat rezoluțiunea, să domolească criza din Orient cu mijloce pacifice și să nu permită cu nici un preț, ca focul armenesc aprins de englezi să se răspândescă în tota lumea. Rusia e un prieten sincer al Turciei și vrea tot cu sinceritate, să-i ajute imperiului Otoman să iasă din perplesitatea, în care se află. „Nowoje Wremja“ dice, că presa engleză de aceea s'a oferit să revolte pe Armenii din Turcia, și Anglia de aceea să dă ca ocrotitoare a creștinilor din Orient, pentru ca să rupă prietnia ruso-turcă și să tragă apoi din acest fapt folos propriu. Rusia e totuși definitiv hotărâtă, să-i dea Turciei sprigin binevoitor, ca să aibă această timp și posibilitate a-și regula propria ei cauză cu mijlocele și puterile sale proprii. Folia recomandă de aceea Sultanului, să dea firmanul cerut de puteri pentru al doilea rând de corăbii de război, pentru-ca să susțină înțelegerea d'ntre puteri, care e singura garanție, că amestecul european, în cestiile turcesci nu va perde caracterul unui sprigin binevoitor.

Tote bune; bine ar fi, să fie așa cum scriu foile rusești. Nouă însă ni-e tēmă, că prietnia sinceră, cu cari se laudă ele, că o au față cu imperiul turcesc, nu numai că nu e sinceră, dar că se poate de prefăcută. Politica tradițională a Rușilor față cu Turcia e o probă evidentă, că cei d'ntai n'au fost mai nici odată prietini, și încă sinceri ai celor din urmă. Dar ce să-i faci? În Rusia, ca și în toate celelalte state pare că sub politică se înțelege astăzi o tragere pe sfōră. Mint unii, mint ceilalți, minte tota lumea, simulează pentru moment sinceră prietenie, ca pe urmă să te rēstorne și din nenorocirea ta să tragă profit. Cam așa ni se prezintă nouă și politica de astăzi a Rusiei față cu imperiul otoman.

Marți s'a intrunit „Reichstag-ul german. Nu l'a deschis împăratul în persoană, pentru-că n'a fost în Berlin. E „Reichstag-ul de iubileu“; în decursul sesiunii acesteia cade ziua, în care cu 25 de ani înainte s'a intrunit pentru prima dată reprezentanța întregului popor german. De atunci s'au schimbat lucrurile esențial; pe scaunul de president și de vicepresident

au fost în sesiunea trecută ultramontani. Ei își vor reocupa probabil locurile și în sesiunea actuală. Unul d'ntre vice-presidenți a fost unul d'ntre liberii-cugetători; ca să-l delăture pe acesta, ultramontanii au oferit conservatorilor un loc în presidiu. Se pare însă, că acest ofert n'a fost primit. Ar fi fost un rar tablou, dacă ar fi ajuns conducerea Reichstag-ului în mâinile conservatorilor și a ultramontanilor. Probabil, că nu vor lipsi și lupte crâncene, nu atât pentru proiectele de legi, cari se vor prezenta, ci pentru aranjamentul partidelor și poziția lor unele față cu altele. Conservatorii sē tem tare, că cazul cu Hammerstein va veni înaintea parlamentului și cu această ocazie ar pute eși la ivelă încă mult material necunoscut despre indulgența conservatorilor față cu Hammerstein chiar și după-ce s'au știut în public faptele acestuia. Sesiunea actuală va lămuri și unele diferențe, cari s'au ivit între ministrii, pentru procedura penală a militarilor, pentru organizația meseriilor, pentru purtarea ministrului de culte față cu universitățile. În fine procedura ministrului de Kōller față cu social-democrații încă va fi supusă discuțiunii. După toate acestea te poți aștepta la o sesiune foarte turbulentă.

În ce privește procedura ministrului Kōller față cu social-democrații, face „Vossische Zeitung“ nise observări foarte instructive. Va atērna, dice ea, dela sentința judecătorească, că se va susține sau nu dizolvarea celor 11 reuuni social-democrate. Comunicatul prefectului de poliție vorbește de o reuniune compusă din „bărbați de încredere publică“. O astfel de reuniune pân'acum n'a fost cunoscută. Poate că s'au înțeles acei bărbați de încredere, cari au fost aleși de singuraticile cercuri electorale în adunare publică, ca să reprezente interesele partidelor. Astfel de bărbați de încredere sunt în fie-care cerc electoral, câte unu sau doi, în total sunt în Berlin 11. Comisiunea locală, consemnată tot ca reuniune, constă din trei persoane, cari au să se îngrijescă de salele de întrunire. Curios lucru, și presidiul partidei social democratice a fost considerat, ca reuniune. El constă din 2 presidenți, 2 secretari și un cassar, precum și din 7 controlori. La pertractarea judecătorească se va învērți cestiunea cu deosebire în jurul întrebării, dacă se pot considera toate aceste instituțiuni, ca reuniuni. Această întrebare are într'atata o însemnătate generală, încât într'un cas afirmativ sunt lovite toate celelalte partide politice. Pentru că un presidiu de partid, bărbați de de încredere și reuniuni locale există în fie-care partidă și este în esența

lucrului de sine înțeles, că trāesc în legătură unele cu altele. Chiar dacă se va susține dizolvarea reuniunilor social-democratice, social democrația va suferi printr'asta o mică și neînsemnată înfrângere. Partida își va transpune sediul de conducere într'un loc mai ospital și dacă se va interdice și această, în străinătate. O slăbire a social-democrației nu se poate aștepta. Si noi credem, că diariul german are tota dreptatea. Curente peste tot, ca și social democratismul prin măsurile polițienesci nu se înfrēng, ci se întāresc și mai tare!

Socialiștii și radicalii socialiști, din camera franceză sunt foarte nemulțămiiți cu guvernul Bourgeois și cu dezvoltarea lucrurilor. Rochefort condamnă guvernul, că a fost contra, ca membrii celor două cabinete din urmă să fie trași în judecată pentru expedițiunea Madagascar. Stēnga extremă se plānge de alte cestiuni; așa d. e. că neplăcutul ambasador berlinez s'a întors la postul său în Paris. În fine nesuccesul complet al greviștilor din Carmaux încă contribuie să ridice nervozitatea din cercurile radical-socialiste. Prea iute se încep intrigele contra noului guvern; se vede, că așa e ursită Franția, să n'aibă pentru fericirea ei internă un guvern, care să stea la putere barem 5—6 ani. Guvernul e angajat de cameră cu luna! Trist lucru!

Cestiunea consiliului comunal din Madrid, despre care am amintit în diarul nostru, ia dimensiuni tot mai mari. Marchizul Cabrinana a pārit înaintea judecătorului de instrucție pe fostul primar al Madridului, Bosch, astăzi ministrul lucrurilor publice din Spania, pentru abus de oficiu. Se dice că Bosch s'a scandalizat pentru acuză, ce i s'a făcut; că își va da demisia, ca se potā provoca la duel pe Cabrinana. Cestiia consiliului comunal a rămas pe mână justiției. S'a și început procesul contra actualului primar al Madridului. — Știrile mai nouă ne spun, că Bosch nu s'a retras din ministeriu; că din contra marchizul Cabrinana în urma unor cuvinte, puse în gura ministrului de mai multe gazete, i-a trāmis secundanții. Bosch nu recunoște expresiunile din gazete, ca ale sale, declară, că actul lui Cabrinana e un act de nebunie și că, cât timp, ca ministru va fi el obiectul unei acuze înaintea tribunalului, nu primesce nici o provocare din interes politic. — Turbulente vremuri mai sunt și astăzi. În Pesta s'a bātut ministrul Perczel cu baronul Andrānsky; în Madrid

are probabil să se bată ministrul Bosch cu marchizul Cabrinana etc.

S'au pus baronii și „marchizii“ pe dueluri!!

* * *

Duminea trecută la 3 ore după amiazi a fost convocat în Sofia un meeting studentesc pentru Macedonia. Deputatul Takev a dis, să se provoce guvernul, ca să intervină pe la puterile mari, ca apoi acestea să provoce pe Turcia a introduce în Macedonia aceleși reforme, ca și în Armenia. Meetingul a fost dizolvat de gendarmi-cālari; au fost două persoane rānite prin lovituri de baston.

† Episcopul Nect. Dimitrievici.

Diarele sosite ađi ne aduc școirea despre mōrtea episcopului sērbesc din Verșet, Nectarie Dimitrievici.

Rēposatul în Domnul a fost model de episcop, și în special amic și al bisericii nōstre.

De astādată reproducem după „Dreptatea“ următoarele despre rēposatul:

Luni dimineața a rēposat pe neașteptate episcopul dieceșii ortod. orientale sērbesci a Verșetului, Casul mōrții a surprins pe tota lumea, fiind-că nime nu se aștepta la așa ceva de vreme ce decedatul episcop era sā-nētos și încă în bune puteri, în etate de numai 55 de ani.

Prin mōrtea episcopului Nectarie Dimitrievici dieceșea perde pe iubitul său episcop, ēr episcopatul bisericii orientale sērbesci perde pe unul dintre cei mai erudiți prudenți și calificați membri de cari dispune în timpul de față. Românii încă au motive de a regreta pierderea acestui episcop, fiind-că în cauzele de despărțire ierarhică rēposatul totdeuna îmbrāțișa cu căldură propunerile membrilor delegațiunii române, cari tindeau la rezolvarea pe cale amicā a cauzelor de controversă, în care privință rēposatul era liberal și just.

Nectarie Dimitrievici a fost de origine din Becicherecul-mare, nāscut la anul 1840, școilele gimnasiale le-a studiat în orașul său natal, ēr studiile juridice le-a absolvat la universitatea din Viena, la urmă cele teologice în Verșet. Sub episcopul dieceșii de Verșet, Chenchelaț la anul 1864 Dimitrievici a fost promovat la gradul de preotodiascon la anul 1872 de archimandrit al mănāstirei Mesici. La anul 1877 a fost ales și întārit de episcop al dieceșii Verșetului, după ce archimandritul Ilar Ruvāraț, fiind ales de episcop, nu a voit să se aplece condițiunilor ce, dice-se, i-s'ar fi pua din partea guvernului ungar, și astfel ar fi

Luni, în 2 Decembrie la 2 și jum. ore d. a. se se prezintă pe peronul gării de vest, de unde de-alungul piațului Széchenyi vor conduce pe cel sērbătorit, pānā la banchetul, dat în onōrea lui. Aflānd guvernul de pregătirile aceste, invitāriile le a confiscat, primirea solemnă de pe peronul gării a oprit, alcumul și corōna au fost depārtate din un galantariu din strada Vațului, oprind totodată și banchetul.

În contra tuturor acestor dispozițiuni s'au prezentat vre-o 80 indiviđi, preoți din provincie, cu credincioșii lor, dame și negustori din capitală, la gară. Intrarea pe peron însă a fost strict interdicā. Gara era îndesuită de poliști, 300 pedestri și mulți cālari încunjurau gara. Numērul detectivilor încă era considerabil. S'a întâmplat și unele incidente de natură mai vehementă. Așa un popă catolic nu a voit să cedeze deloc unui căpitan de poliție care îl prevoca să pārāsescă peronul. Pe lângă toate sfortările guvernului și a organelor sale, numērul demonstranșe urcat la câte va mii.

Trenul sosese și martirul Lep-

sényi se arată în mână drēptă cu crucea, ēr în stēnga cu o cunună de lauri, după el soții lui, cari aduceau cununile și buchetele de flori, cu cari a fost întimpinat în calea sa. Când a coborit treptele vagonului un căpitan de poliție i a făcut cunoscut, că ori-ce primire festivă este oprită și îl provoca în numele legii, ca să-i urmeze lui, pānā la trāsura, ce-i este destinată din partea organelor administrative. La aceste Lepsényi rēspunde: „Sunt liber, pot merge unde voiesc“. Cine scie ce scandal se mai întâmpla, dacă nu întrevenia deputatul Vajaj și unii preoți catholici, cari l'au rugat să se supună ordinilor polițiale și așa Lepsényi a fost condus la o trāsura, ce îl aștepta. Chiar și birjarii au fost instruați, ca să nu māne prin mulțimea de popor care era adunat pe stradele, pe cari de obicei umblau trāsurile, ci pe alte străđi ferite. Observānd baronul Kass Ivor, șarlatania acesta sa luat după trāsura și a strigat birjarului, ca dela un loc anumit să se întōrcă îndērēt la gară, de unde apoi să māne pe drumul obicinuit.

Intr'acea poporul vēđēndu-se în-

șelat a plecat ridicānd salve de injurături la adresa guvernului.

Deodată însă numai se pomenește le spate, cu o calēsă, de pe capra căreia baronul Kass Ivor, anunța cu pālăria, că aici e cel așteptat. În momentul acesta au izbucnit furtunele de „sē trāiescā“. Poporul a început a fugi, de ambele părți ale trāsurei, ēr Lepsényi le mulțamia tuturor făcānd complimente din ușa trāsurei, și avēnd în mână drēptă simbolul învingerii, crucea.

Poliția a fost surprinsă și pe un moment nu a știut, ce să facă. Treziți din letargie, au împrāsciat poporul, care apoi sa adunat la cartirul, celui eliberat, pentru a-l felicita.

După aceea s'au făcut demonstrațiuni înaintea Redacțiunei diariului „Magyar-Néplap“. Deputațiuni constātătoare din sute de omeni au venit din provincie, cu preoții în frunte, pentru a vede și felicita pe martirul bisericei. Tocmai atunci a sosit poliția, când deputatul Vajaj vorbea din etagiu poporului adunat în curte și pe stradă. Căpitanul Krecsányi interdicā deputatului de a mai vorbi, sub cuvēnt, că

adunarea această, nu a fost în regulă înștiințată poliției

Poporul striga înturiat și doria să audă vorbind pe Lepsényi.

Când însă oratorul sa arētat la ferēstră, nu a mai avut cui să vorbescă, căci baionetele guvernului au împrāsciat pe auzitori.

Organele guvernului sau întors la locașurile lor ducānd pradă buchete, cununi, cocarde naționale și un album precum și ura poporului împrāsciat.

Tot cu asemenea ovațiuni a fost primit Lepsényi și în Segedin, unde sa prezentat și la biserică luānd parte activă la serviciul divin, după-care act, a ținut o înflăcārată vorbire, poporului, de mulțimea căruia gemea biserică. Ascuțișul acestei vorbiri a fost îndreptat în contra jidanilor.

Vede ore guvernul, că ce linisce procură el poporului stāpānit, prin legile sale, aduse în numele liberalismului? Nu scim, dscā el mei vede, noi însă sigur vedem, că urmări bune la tot cazul nu-o să aibă legile lui.

L. T.

repăsit, recte: n'a fost admis a depune jurământul.

Astfel decedatul numai 7 ani a păstorit diecesa sa. Dumnezeu se-l odihnească în pace.

Noutăți.

Societatea academică „Junimea“ aduce la cunoștință, că în ședința sa generală ordinară din 25 Novembre 1895 comitetul ei fu constituit în următorul mod: Președinte: Iorgu Toma stud. jur.; vice-președ.: Mihail Ivanuc-Ionescu stud. jur.; secretar I.: Radu Sbierea stud. fil.; secretar II.: Ion Avram stud. jur.; cassariu: Anton Șesan stud. jur.; controlor: Temistocle Bocance stud. jur.; bibliotecar: Longhin Mironovici stud. jur.; Econom: Victor Piotrovski-Petrescu stud. jur. Președintele: Iorgu Toma. Secretariul: Radu Sbierea.

Avis. Pentru ocuparea stațiunii de medic al celor 15 comune din pretura Branului, cu 2500 locuitori s'a ertis concurs cu termiu până la 1 Decembre a. c. Deci noi atragem atențiunea medicilor nostri români de-a reflecta la acesta stațiune de medic, ce împreună cele mai favorabile prospecte. Afară de salariul sistemizat cu 600 fl. ce se va ridica la 800 fl. de pașal pentru călătorii de 200 fl., de cartir liber și lemne ce ecuivalază 200 fl., mai are beneficiile de consultări a 50 cr. în loco, înafără 1 fl. pe o jumătate de zi, pentru o zi intrăgă 2 fl., plus competențele de vectură și de operațiuni, are și remunerațiuni pentru inspecțiunea sanitară la două tērguri săptămânale și la tăierea vitelor, are a conduce băile de apă rece și caldă, de ape sulfurice, jodice și si-feruginare, a curei Kneip, de zer și de excursiuni alpine pe munții ce încunjură acest teren idilic; are a conduce spitaurile și afa-cerile mamale; — are dreptul de a avē apoteca manuale, și de-a incurge în afacerile oficiose, administrative și judecătorești ș. e. l. Cari tōte vor îndoi venitele sistemizate. Poporul, mai cu sēmă economi de vite, se află în stare materială mai favorabilă decât ori care specialitate de câștig, și dă medicului un prospect sigur pentru înaintarea chemării sale atât spirituale cât si materiale. Deci recomandăm și din parte-ne acest concurs, ce se ofere arareori pentru un medic român.

Necrolog. Primum următorul anunț funebral: Vēd. Terezia Boer în numele sēu al fiilor și ficelor sale: Petru Iuliu, Ion, Iosif, Matilda și Gizela, precum și al numeroșelor rudeni cu inima frântă de durere aduce la cunoștință timpuria trecere din viață a scumpului lor fiu și frate *Octavian Boer*, absolvent de drepturi, în etate de 21 ani, întemplat Marți în 3 Decembre a. c. la 5 ore p. m. după scurte, dar grele suferințe. Rēmășițele pămēntesci ale scumpului decedat se vor aședa spre repausul etern Joi la 2¹/₄ ore p. m. în cimiterul gr.-cat. din loc, dela locuința Piața-mare Nr. 9. Si biu, în 4 Decembre 1895. Fie-i memoria neuitată!

Publicațiune. Comitetul municipal al comitatului Sibiu a decis în ședința sa din 18 Novembre a. c. sub Nr. 508 pe baza alineii a 2-a a ș-ului 34 al art. de lege XXI din anul 1886, că locurile acelor membrii aleși ai comitetului municipal, cari au eșit din comitet cu finea anului 1895, se se întregescă prin alegere, care se va efeptui în 9 Decembre st. n.

Acēsta se aduce la cunoștința publică cu următorul adaus:

1. spre orientare s'a pus lista viriliștilor rectificată pe anul 1896, lista membrilor aleși precum și lista membrilor, al căror mandat espiră cu finea anului 1895 în localitățile de oficiu ale celor 2 orașe și ale comunelor respective, spre vedere publică;

2. alegerea se va efeptui în modul următoriu:

a) în cercul electoral al III-lea al orașului Sibiu este de a se alege un membru. Presidentul de alegere: Adalbert Teutsch, senator orășenesc, substituit: Carol Herzberg, contabil orășenesc. Locul de alegere: localitatea reuniunii de industrie;

b) în cercul electoral al Sebeșului este de a se alege 1 membru. Presidentul de alegere: Andreju Heitz, preot, substituit:

Ioan Oncescu, notar. Locul de alegere: localitatea oficiului pretorial din Sebeș;

c) în cercul electoral al Seliștii sunt de a se alege 3 membri. Presidentul de alegere: Hențiu Nicolae, notar, substituit: Ioan Comșa, comerciant, Locul de alegere: localitatea oficiului pretorial din Seliște;

3. dreptul de alegere activ și pasiv îl au toți aceia, cari sunt induși în lista alegătorilor de deputat dietal pe 1895;

4. alegătorii sunt pe baza ș-ului 38: XXI din 1886 îndreptății a și designa la începutul alegerii 4 bărbați de încredere angă president;

5. în sensul ș-ului 39: XXI din 1886 alegerea se va începe în ziua mai sus amintită la 9 ore dimineața și se va fini tot în aceeași la 4 ore după amēdi;

6. spre orientare se mai aduce la cunoștință, că se șin

a) de cercul electoral al Sebeșului comunele: Deal, Cacovița, Căpâlna, Călnic, Lancrăm, Laz, Lomán, Pianul-Superior, Petrifalău, Rēhēu, Rechita, Sebeșel, Șugag, Săsciori, Pianul-inferior, Strugari, Jina, Rece;

b) de cercul electoral al Seliștii comunele: Aciliu, Galeș, Gurariului, Cacova, Mag, Orlat, Poplaca, Rēșinari, Săcel, Seliște, Sibieli, Tilișca, Vale.

Sibiu, în 2 Decembre 1895.

Vice-comitetele comitatului Sibiu:

Gustav Reissenberger.

Atentat. Sē scrie din Varșovia că s'a făcut un atentat în luna trecută asupra țarului Nicolae, dar n'a reușit. Mantaua a fost împușcată. S'au arestat 15 persoane.

Rēsbunarea unei mirese batjocurite. Sē scrie din Rechnitz: Nicăiri în țară n'au avut cele din urmă căsătorii un sfērșit așa de tragi-comic, ca în Rechnitz. Dōmna W. K. o vēduvā, care dispunea de o avere frumoasă. a făcut cunoștința cu un măcelar din Viena, tot vēduv, și între aceste două inimi vēduve era sē se încheie căsătoria. S'au făcut tōte pēgătirile pentru nuntă. Venise și mirele. La început declarase acesta, că căsătoria pentru el nu e o cesticie de comerțiu, ci de inimă, de aceea el nu pretinde, ca vițōrea sa soție se prefacă în bani casa și moșiile ei; cu tōte acestea în ora din urmă, sē vede, că a ajuns la convingerea, că tot e mai bine, sē reguleze și cestia averei, cu ceea-ce însă dōmna W. K. nu s'a învoit. După multă resgândire în fine mirele abțise dela planurile sale materiale, declară însă totuși, că înainte de a merge la biserică vrea sē se ducă și la un bărbier. Pōte că nu i-a convenit cel din oraș, sau pōte că nu s'a știut orienta pe strade, destul, că — el s'a rătăcit pe la gară și plecā la Viena, fără sē-i mai pese de mirēsă și de nuntași. Dar dōmna W. K. nu e numai o femeie practică, ci fōrte resolută. S'a decis repede, plecā după desertor și după o parlamentare de 8 zile i-a succes, sē învingă încapăținarea omului „neras“, și sē-l facă sē primescă jugul căsătoriei. Ea aduse pe cel fugit în triumf la Rechnitz înapoi, și într'o zi la 11 ore a. m. steteau amēndoi în biserică evanghelică înaintea altariului, ca sē primescă binecuvēntarea preotului. Dar când a pus preotul iritatei mirese întrebarea obișnuită în ce privește votul de iubire și credință, atunci aruncā acēsta o cătătură sdrotbitōre asupra mirelui ce sta lângă ea și pronunță un n u puternic și mănios! De când își aduc aminte omenii, nu s'a mai întemplat în biserică un scandal atât de urit. Niel nu s'au recules bine de spaimă preotul și cei prezenți, — mirēsă dispăruse deja, s'a pus în „trāsura de mirēsă“ și călțori cu iuțēla vēntului spre casă. Acēsta a fost o rēsbunare bine și artistic inscenată pentru batjocura ce i o făcuse. Singur părăsit se duse exmirele în frac și în clac din biserică; acuma are timp sē contempleze asupra șireteniei și caprișului femeilor!

Grozăveniile unui nebun. În Franța, în orașul Montpellier, un oficial de bancă cu numele Dourmergue, a dus în deplinire nisece fapte îngrozitōre. Nefericitul om zăcea morbos la mamă-sa. Întrând la el servitōrea — cuprins de nebulie — a pușcat asupra ei, fata a fugit, dar' la larma acēsta a intrat în casă mamă-sa, care însă lovită de două glōnțe a cățut mōrtă. Nebunul s'a suit apoi în ferēstră și de acolo a început a în-

pușca asupra mulțimei, care se adunase pe stradă. În mulțime se afla și un om mai bētrân cu ginerele sēu, carele ținē de mână pe copila sa de patru ani. Nebunul a țintit asupra lor și nimerind copila, ea cățu mōrtă. Bietul părinte luā în brațe cadavrul copilei și voi sē fugă; dar un glōnț îl dobori și pe el la pāmēnt. A mai rānit încă trei omeni. Pre nebun numai așa l'au putut împedeca de a mai pușca, că pompierii împușcau cu apă în fața lui; pe urmă poliștii s'au băgat la el, l'au legat și l'au trimis în casa nebunilor.

Un crach de medici. În Paris e un prisos atât de mare, încât foile anunță cu tōtă serioșitatea un crach de medici. Eță ce i se scrie din capitala Franciei gazetei „Vosische Zeitung“: „Este fapt, că un medic, care pentru sacrificiul ce l'a adus cu ocașiunea epidemiei pojarului, își dobândise crucea de onōre, și a luat viața împreună cu femeia sa. Lipsa prea mare a fost singura cauză, n'avea clienți, deși își împlinea de mulți ani cu conscienșiositate profesiunea sa. Numērul medicilor a crescut atât de tare, încât concurența a devenit prea mare. Acum cinci ani au fost 2800 de medici, acum sunt cel puțin 3300, așa încât la 2,500.000 locuitori vine un medic pe 500 de suflete. Acum trebuie sē secotesci însă cel puțin un milion de locuitori cari din cauza sērăciei nu pot plăti medicului sau cari prefer, sē se cureze cu tot felul de fușeri, mōșe, farmaciști etc. Șarlatanii sunt fōrte numeroși și străbat pretutindēnea. Afară de institutele de bolnavi sunt apoi o mulțime de clinici de tot soiul, unde bolnavii sunt visitați de doctori în mod gratuit. Fie-care medic nou își pune o oră de vorbit pe zi gratuită, ca sē se facă cunoscut. S'au mai creat afără de aceea multe institute ieftine de bolnavi, cari îngrijesc de ei pentru 4—5 franci pe zi. De aceea poți dice, că cel mult jumătate din locuitorii Parisului sē servesc de medici cari trebuie plățiți. O cauză însă, pentru care de-cresce cliențele medicilor și pe care nu o spune nici un țiar, este: Nerușinarea cu care despōie mulți medici pe bolnavii lor. E obiceiul, că nimenea nu are dreptul sē aprețiere prestațiunile medicului, ér acesta își presentă socot la sa după plac. Sunt cei drept și medici de aceia, cari lasă la voia familiilor, sē le trimită la sfērșitul anului un onorariu potrivit cu relațiunile lor materiale și cu prestațiunile medicilor. Sau socotose și medicul de casă numai prețuri moderate, când vrea sē fie plătit după numărul vizitelor. Însă la casuri estraordinare, la bōle deosebite, la operațiuni procedura e cu atât mai necruțatōre. Unul dintre prietenii mei a trebuit sē se supună unei operații: 3000 franci pentru chirurg, 500 franci pentru medicul de casă, care numai s'a uitat. În părțile mai sērăce ale orașului sunt, sē înțeleg, fōrte puțini medici, pe când în părțile mai bogate locuiesc și câte 12 pe o stradă. Ba uneori locuiesc mai mulți medici într'o casă; într'una sunt cinci. Înmulțirea medicilor amenință, sē crescā tot mai tare, s'a duplicat numărul studenților în medicină la universitatea din Paris, pe când și universitățile din provincie n'au rēmas mai pe jos. De acum li se atrage atenția la omeni, sē nu-și mai aplice copii pe cariera medicală, precum atâta ani mai nainte erau desfățuți dela cariera de învățatori, ingineri și așa mai departe. În 1891 avea Franția 27,000 de medici, astăzi sunt în tot cazul cu 4—5000 mai mulți. În Paris sunt cu tōte aceste încă 40—50 de medici cari au un venit anual fie-care câte 50,000 franci, câte-va sute de câte 10,000 franci. Sunt medici puțini, cari au câte 100,000 franci pe an. Dar cei mai mulți? n'au cu ce trăi!

Duel și ér duel. Ȋiarul german „Volk“ istorisece după un martor ocular următōrea întēmplare: Când a inspecționat odată împēratul Frideric ca principe de corōnă un batalion bavarez, care avē aprōpe la 80 de voluntari, întrebā el după profesia lor. „Teolog, Alteță“, era rēspunsul stereotip. „Fritz al nostru“ zimbī în fața unui număr atât de mare de teologi. Veni la un voluntar apoi, a căruu față era de tot ciocărită. Fisionomia principelui de corōnă trada o uimire și o indignare bine pronunțată, și când și din gura acestui voluntar eșī cuvēntul teolog, Frideric îl apostrofă

astfel: „Cuteți D-ta cu o astfel de murtă, sē te urci pe amvon?!“ — Este evident, că împēratul Frideric a fost numai cu ceva mai cuminte, decât „marchizii“ de astăzi din... Spania.

Poetul și Regele. Iacob II, când era încă principe de York, cercetā odată pe poetul Milton, care era orb. Printre vorbe, prințul îi duse lui Milton, că după a lui credință, cauza orbirei nu pōte fi alta, decât o pedepsă pentru-că poetul a scris contra lui Carol II. tatăl prințului. Milton îi rēspunse: „Dacă alteța vōstră credeți, că acēsta nenocire a mea ar fi o pedepsă dela Dumnezeu, atunci ore ce ar trebui sē credeți despre sfērșitul tragic al vieții tatălui Vostru. Eu mi-am pierdut numai ochii, pe când el și-a pierdut capul!“

Un măgariu înaintea tribunalului. De când cu măgariul prorocului Bileanu, un cas analog, cu cel descris aici nu sa mai întemplat în istoria lumei. În Siverpool un măgariu a fost citat înainte a tribunalului, ca martor în o cauză. Un individ din Liverpool cumpērā un măgariu, daă' numai în momentul acela, când plătesce suma animalului observā. că acela e binișor scurt de vedere. Omul pīresce, dar juđii nu pot aduce nice o sentință, adecā nu pot constata capacitatea vederii unui quadruped, care nu e de față, deci sē citēzā măgariul la tribunal Lucrul nu a .ost ușor de îndeplinit, căci fiind sala de pertractare în etagiu, animalul numai cu greu a putut fi dus, unde apoi imediat și-a început cāntecul cu vocea-i sonorā accentuând cu multă putere vocale „i-a“. Judele a constatat, că într'adevēr măgariul e scurt de vedere și cu acēsta sa sfērșit pertractarea. Acuma măgariul numai amenințat din rēspuțeri cu bățul a putut fi mānat din sala de pertractare îndērēpt în salonul sēu, poreclit grajd.

Sēracă — avută. Într'un sat de lângă Șeghedin a intrat în țilele trecute hoții la o femeie cu numele Steyer Nata. Au furat dela ea o sumă de 34.000 de fl. În dimineața următōre femeia a eșit în uliță și striga gură mare, că hoții i-au furat banii și acum ea mōre de fōme. S'au și aflat cățiva omeni, cari au mângaiat pe muritōrea de fōme, dāndu-i de māncare, dar mai la urmă a eșit la ivelā, că ea ar putea trăi și fără milă, căci la ea s'a aflat un libel din care s'a constatat, că ea are depuși la o bancă frumoasă sumulijă de 75.000 de floreni.

Câte limbi se vorbesc în lume? După socotēla unui statistician engles în lume sunt 2523 limbi deosebite: așa în America sunt 1264, în Europa 587, în Africa 376, în Asia 396. Limba cea mai lățită peste întreg pāmēntul este limba englesă, care e vorbită de 110 miliōne de omeni, limba nemțescă o vorbesc 86 miliōne, limba rusască 63 miliōne, limba francezā 46 miliōne limba spaniolā 44 miliōne, cea italianā 30 miliōne pe întreg globul pāmēntului.

Consumarea de tutun în diferite țeri. Mai puțin se consumă după cea mai nouă statistică în Finlanda, unde vin pe an de cap 100 grame de tutun: în România sē urcă consumul la 200, în Spania la 540, în Anglia la 600 de grame. Franța Rusia, Scandinavia, Germania și Austro-Ungaria au cam acelaș consum, 700—900 de grame de cap. Mai mult sē fumēzā în America de Nord și în Elveția, unde sē urcă consumul la 2700 de grame de persoană; Hollanda la 2600. Belgia la 2500 de grame. Pentru acēstā trebuință liferēzā statele unite din America nordică 225 miliōne de chilo-grame material brut, India britică 180—190 de miliōne, 70 de miliōne produce Austro-Ungaria, 40—50 de miliōne Rusia, 45—50 de miliōne India Hollandezā, 42 de miliōne Germania. Ca mijloc de a aprecia consumul servescce scirea, că o țigare cāntāresce cam 4 grame; deci nu vine în Germania pe zi și de cap nici chiar quantal egal cu greutatea unei țigări întregi, socotind în tot cazul și femeile și copii.

Loterie.

Mercuri, în 4 Decembre n. 1895.

Brünn: 76 65 17 67 64

[213]

2-3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de paroch în parochia de clasa a doua din opidul Cincul mare protopresbiteratul Agnitei, se scrie concurs cu termenul preclusiv de 30 zile de la prima publicare în foia bisericească „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post, după cum s'a constatat și staverit din partea comitetului parochial, dau un venit anual de 633 fl. 90 cr. v. a.

Doritorii a ocupa acest post au a-și așterne cererile concursuale la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termenul preclusiv și provădute cu documentele de calificare recerute de normele bisericești în vigoare

Informațiuni mai deapropo despre sta-

rea acestei parochii se pot lua dela subsemnatul oficiu protopresbiteral sau dela comitetul parochial respectiv.

Agnita, 29 Octobrie 1895.

In conțelegere cu comitetul parochial respectiv. Oficiul protopresbiteral.

Sabin Piso, protopresb.

Nr. 755

[210] 3-3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei de clasa a II-a Vingard, protopresbiteratul Sebeșului, se publică concurs cu termenul de 30 de zile de la prima publicare în „Tel. Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch dau suma de 653 fl.,

în privința cărora se pot trage informațiuni mai deapropo dela comitetul parochial și oficiul protopresbiteral

Doritorii de a ocupa acest post de paroch, au a-și așterne cererile concursuale, instruite conform normelor din vigoare, subsemnatului oficiu protopresbiteral până la termenul susindicat.

Sebeș, 4 Novembre 1895.

Oficiul protopresbiteral al Sebeșului, în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Sergiu Medean, adm. prot.

Hirdetmény.

A nagyszabeni kir. törvényszék közzéteszi, hogy Szeben megyébe kebeleztet Kaskasfalva község határának tagosításra megengedhetősége feletti tárgyalást a nagyszabeni ált. takarékpénztár mint érdekelt birtokos kérelme folytán elrendelte és annak határnapján 1896 évi évi január hó 20-diki napját d. e. 9 órakor a kaskasfalvi községi íródába kitűzte.

Ezen tárgyalásra az összes érdekelt birtokosok azon megjegyzéssel idéztettek meg hogy az arra meg nem jelenő birtokosok a tagosításba beleegyezőknek fognak tekinteni. A nagyszabeni kir. törvényszéknek 1895 évi november hó 14 én tartott üléséből.

Phleps Frigyes, elnök.

(Olvashatlan), jegyző.

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobrie 1895.

Table with multiple sections: Budapesta - Predeal, Budapesta - Arad - Teiuș, Budapesta, gara de vest - Orșova - Verciorova, Cucurdea - Oșorheiu - Reg. s. s., Copșa-mică - Sibiu - Avrig - Făgăraș, Ghiriș - Turda, Sibiu - Cisnădie, Brașov - Zernesci, Simeria (Piski) - Hunedóra, Brașov - Chezdi-Oșorheiu, Murăș-Ludoș - Bistrița, Arad - Timișoara, Simeria (Piski) - Petroșeni - Lupeni, Sighișoara - Odorheiu. Each section contains train schedules with columns for train type, departure times, and stations.

Nota: Orele însemnate în stânga stațiilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în dreapta de jos în sus. Numerele cele grase însemnă orele de lupte.